

Република Србија
МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА

Конкурс за финансирање и суфинансирање пројеката из области откривања, прикупљања, истраживања, документовања, проучавања, вредновања, заштите, очувања, представљања, интерпретације, управљања и коришћења НЕМАТЕРИЈАЛНОГ КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА у 2017. години

Назив пројекта: ОД АРХАИЧНИХ ОБРЕДНИХ ПОВОРКИ ДО САВРЕМЕНИХ КАРНЕВАЛА (У БАНАТУ)

Опис пројекта

У фокусу су обредне поворке с маскираним учесницима у обичајима (годишњег циклуса) и у туристичким понудама у току годишњег календара (Марјановић, 2008,2015; Kezich 2012, Nikošević 2014.) . Подразумева емпиријско истраживање обичаја са маскираним учесницима, праћење савремених карневала, држање предавања и организација радионица у локалним срединама. Сачуване до 21. века, поворке са маскираним учесницима, представљају важан сегмент духовног наслеђа европске културе. Пројектом се обухватају поворке у српском делу Баната (села и градови) као и у насељема румунског дела Баната (Банатска клисура код српског ентитета). Полазећи од парадигме српског географског простора и мултиграничности у региону (Банату), као и примене концепта интеркултуралних, транскултуралних и мултикултуралних проучавања, истраживаће се културноантрополошка проблематика обичајне праксе, обредних поворки, релевантних игара, спектакли с маскираним учесницима свих узраста, одевање и језичке/терминолошке карактеристике вербалних садржаја, у савременим и традиционалним контекстима. У средиште истраживачког интереса поставља се пропитивање акултурацијских, па и асимилацијских процеса који су код етничких заједница у Банату обликовали препознатљиве културолошке обрасце, менталитете и идентитете што је исказано у обредној пракси а касније и у сфери забаве (пример Гребенац, Бела Црква). С обзиром на миграцину мобилност народа у Банату, како у ранијим епохама тако и данас, просторну дисперзију, различите историјске контексте и екосистеме у којима су се налазили, пројекат ће подразумевати сложено

утемељена истраживања идентитета манифестованог у поворкама под маскама код појединих етничких заједница. Интердисциплинарност и истраживање овог сегмента културе етничких заједница и њихових игровних облика у Банату огледаће се кроз мобилност истраживача – етномузиколога, етнокорееолога, филолога, етнолог/антрополога, педагога, као и обучених студената – васпитача за традиционалне игре .

Циљ и циљне групе пројекта

- Провера и мапирање традиционалних и нових појава поворки с маскираним учесницима на подручју Баната;
- Стварање активне базе података: библиографија, визуелни материјал – фотографије, филмови – формирање дигиталног фонда о обредним поворкама и играма под маскама
- омогућавање јавног представљања истраживања на сајту ВШССОВ у Кикинди
- Подизање свести о овом културном наслеђу у локалним срединама - Локална заједница
- Веће укључивање предшколске и школске деце, омладине у разумевање наслеђа и традиционалног модела културе, обичаја
- Квалитетни утицај на рад Културно уметничких и туристичких удружења
- Стварање могућности за богатије садржаје туристичких понуда у локалним срединама
- Студенти ВШССОВ у Кикинди, смер Струковни васпитач за традиционалне игре (Битан циљ истраживања је и едукација студената у техникама извођења теренских истраживања те у вештинама и знањима писања стручних радова, дипломских и специјалистичких радова, као и савладавање начина преношења стеченог знања на дечју популацију (предшколске установе, школе, КУД)

Посебни циљеви

- Откривање, прикупљање, истраживање, документовање, проучавање, вредновање, заштита, очување, представљање, интерпретација, управљање и коришћење нематеријалног наслеђа:

- Истраживање и документовање елемената нематеријалног културног наслеђа у Републици Србији (поворке с маскираним учесницима);
- Очување, преношење знања и презентација елемената нематеријалног културног наслеђа;
- Подизање свести о значају нематеријалног културног наслеђа.

Значај пројекта

С обзиром да се данас све више обредна пракса у којој учествују поворке под маскама губи у својим традиционалним формама а примат преузимају савремени карневалски ревијални облици, пројектом би се након мултидисциплинарних истраживања уз помоћ стручњака као и студената ВШССОВ у Кикинди подигла свест код локалних заједница о значају сопственог наслеђа, те би се на тај начин оно пласирало и ван граница Баната у географском смислу. Студенти би били оспособљени да стечено знање на терену пренесу кроз свој рад васпитача у својим КУД-овима и предшколским установама. Пројекат је значајан за евидентирање поворки с маскираним учесницима на националну (регионалну) листу нематеријалног културног наслеђа, те би се прикупљена грађа и визуелни материјал предало Центру за НКН у Етнографском музеју у Београду као део документације за обраду предлога. Позитивни примери се могу сагледати у процесу рада хрватских стручњака приликом обраде поворки звончара у Истри, потом мађарских стручњака код регистравања поворки бушара у Мохачу, као и у регистрацији целе манифестације Игре под маскама – Перник, Бугарска – а све је то данас део светске нематеријалне баштине регистроване код УНЕСКО-а. У српском друштву културни феомени ове врсте су још увек на маргинама културних догађања иако егзистирају у наведеним срединама.

Одрживост пројекта

- Рад на пројекту укључује и мобилише све локалне потенцијале те се утиче на буђење свести о значају локалних културних вредности и њиховом подизању на ниво светске баштине што би се огледало у квалитетним манифестацијама у којима се појављују учесници под маскама (карневали, обредне поворке у току годишњег календара) уз употребу ресурса из традиционалног модела културе.

- Обрада предлога за листу националне (регионалне) нематеријалне културне баштине.
- Исправан приступ традиционалном моделу културе као важном наслеђу у локалним срединама у организовању радионица са локалним становништво, релевантним асоцијацијама и децом школског и предшколског узраста
- Стварање доступности садржаја стручној и широј заинтересованој јавности преко линка ВШССОВ у Кикинди и Центра за НКН у Етнографском музеју у Београду